

# Literární komunikace

---

Komunikace

Autor – dílo – čtenář

Úvod do teorie jazykových znaků

# Krásná literatura jako druh komunikace

---

- proces vzniku a působení literatury lze vyjádřit takto:

**autor → dílo → vnímatel**

- literární věda popisuje a zkoumá existenci literárního díla v řetězci:

**realita – autor – jazykové znaky – vnímatel**

---

# Literatura a komunikace

---

- cirkulace literárních hodnot
  - sdělování a sdílení primárně estetických hodnot za pomoci konvenčních znaků přirozeného jazyka
-

# Komunikační schéma

---

- **KDO** – komunikátor: záměr, sdělení
  - **CO** – sdělení, zpráva: kódovaná znaky
  - **KANÁL** – prostředí předávání zprávy
  - **KOMU** – recipient: dekóduje zprávu
  - **EFEKT** – zpětná vazba, reakce příjemce
    - + komunikační/informační šumy
  
  - **persvaze** – úspěšnost komunikace
-

# Literární komunikace

---

## □ komplexní proces

- vznik díla (geneze)
- transfer (estetických norem, hodnot)
- působení na příjemce (estetický zážitek)

## □ předmět komunikace

- sdělitelnost
  - interpretovatelnost
-

- 
- 1. fáze = autor = geneze lit. díla
  - 2. fáze = čtenář = recepce lit. díla

- distance mezi autorem a jeho čtenářem

- historická (časová)

- prostorová

- kulturní

} vliv na přijetí, smysl

---

---

## □ AUTOR – DÍLO – ČTENÁŘ

### □ autor – čtenář

- vztah důvěry, očekávání

### □ literární komunikace = souhra i zápas

- hráči – spoluhráči, protihráči
  - literární dílo jako hřiště
-

# Autor

---

- původce literárního textu
  - vliv znalosti autorovy biografie
  
  - reálný, biografický, empirický, historický  
= spisovatel
  - projektivní, recepční, intencionální,  
implicitní = estetická kategorie
-



---

## □ literární dílo

- autorův odkaz
- polotovar dotvářený až četbou

## □ princip komunikace - kolegiální

- autor respektuje čtenáře (originalita, ale i srozumitelnost díla)
  - čtenář respektuje text (a tím částečně i autora)
-

# Dílo

---

- tvorba díla = vědomý výběr prvků  
aktualizace (estetické *ozvláštnění* proti stereotypům)
    - metafora, básnický obraz, eufonie, rým...
    - deformace, modifikace, zmnožení významů
  - svět sám o sobě
  - **komplexní znak** – recepce, konkretizace
  - historická kategorie
-

---

## □ dílo

- autorova intence
  - anticipované recepce
  - normy, hodnoty doby
-

# Možné pohledy na literární dílo

---

- ontologický = zvláštní způsob bytí
  - noetický = specifický způsob poznání
  - sémiotický = forma znakové komunikace
  - axiologický = strukturní soubor hodnot
  - psychologický = psychický prožitek
  - sociologický = sociální fakt
  - historický = trvání a proměny významů
-

# Čtenář

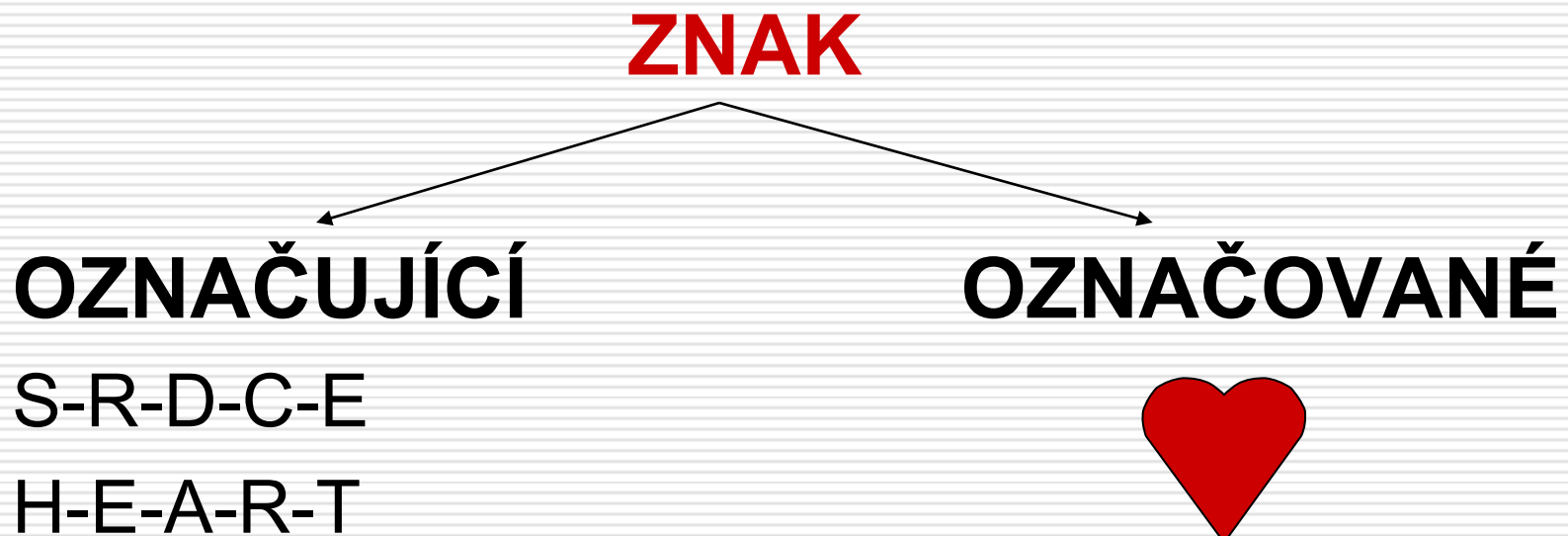
---

- reálný, historický = živý, čte, vnímá...
  - virtuální = adresát, autor pro něj píše
  - ideální = dokonale chápe, informovaný
- 
- vnímá literární dílo (recepce)
  - čte – interpretuje význam a smysl = dekóduje **ZNAKY**
-

# Uvedení do teorie znaků

---

□ sémiotika = nauka o znakových sys.



---

□ v různých situacích – kontextech je **konvence** přiřazování *označovaného* k označujícímu relativně stálá = **smysl**

□ typy znaků

- **IKONY** = vnější podobnost (piktogramy)
  - **INDEXY** = věcná souvislost (kouř – oheň)
  - **SYMBOLY** = konvence (dopravní značky)
-

# Literatura k tématu

---

ČERNÝ, J. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc : Rubico, 1998. ISBN 80-85839-24-5.

**ŠTOCHL, M. *Teorie literární komunikace*. Praha : Akropolis, 2005. ISBN 80-86903-09-5.**

další jména

DE VITO, J.; JANOUŠEK, J.; KŘIVOHLAVÝ, J.; VYBÍRAL, Z.

---